

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

F. G. JACOBS

της 2ας Ιουνίου 2005¹

1. Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή ζητεί να αναγνωριστεί ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου δεν τήρησε ορισμένες υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33/ΕΚ² και το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 98/10/ΕΚ³, σχετικά με τον ετήσιο έλεγχο από ανεξάρτητο αρμόδιο φορέα της συμμορφώσεως των συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους των επιχειρήσεων και την ετήσια δημοσίευση δηλώσεως περί συμμορφώσεως.

νομοθεσία συνιστούν παραβίαση της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας του Λουξεμβούργου. Σε κάθε περίπτωση, φρονεί ότι η προσφυγή είναι αβάσιμη.

Νομοθεσία

2. Η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου φρονεί ότι η προσφυγή της Επιτροπής είναι απαράδεκτη, διότι οι εν λόγω οδηγίες είχαν αντικατασταθεί πριν την άσκηση της προσφυγής από άλλη κοινοτική νομοθεσία. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής, οι δε παραπομπές της στην πλέον πρόσφατη

Η κοινοτική ρύθμιση του τομέα των τηλεπικοινωνιών

3. Από το 1987⁴, εξελίσσεται η ρύθμιση, σε κοινοτικό επίπεδο, των τηλεπικοινωνιακών υποδομών και υπηρεσιών, με σκοπό την ενίσχυση του ανταγωνισμού στον τομέα αυτόν.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Οδηγία 97/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997, για τη διασύνδεση στο χώρο των τηλεπικοινωνιών προκειμένου να διασφαλισθεί καθολική υπηρεσία και διαλειτουργικότητα, με εφαρμογή των αρχών παροχής ανοικτού δικτύου (ΟΝΡ) (ΕΕ 1997, L 199, σ. 32).

3 — Οδηγία 98/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 1998, για την εφαρμογή της παροχής ανοικτού δικτύου (ΟΝΡ) στη φωνητική τηλεφωνία και για την καθολική υπηρεσία για τις τηλεπικοινωνίες σε ανταγωνιστικό περιβάλλον (ΕΕ L 101, σ. 24).

4 — Βλ. «Προς μια δυναμική ευρωπαϊκή οικονομία — Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής σχετικά με την ανάπτυξη της κοινής αγοράς των υπηρεσιών και του εξοπλισμού στον τομέα των τηλεπικοινωνιών [COM(87) 290 τελικό].

4. Θεμελιώδες στοιχείο είναι ο διαχωρισμός των ρυθμιστικών από τις επιχειρηματικές λειτουργίες, με αφαίρεση των πρώτων από τις (συνήθως μονοπωλιακές) δημόσιες τηλεπικοινωνιακές επιχειρήσεις και με ανάθεσή τους σε ανεξάρτητο φορέα —που σήμερα καλείται «εθνική ρυθμιστική αρχή»— σε κάθε κράτος μέλος⁵, ώστε να διασφαλίζεται ανταγωνισμός υπό ίσους όρους μεταξύ των δημοσίων και των λοιπών επιχειρήσεων.

5. Η πλήρης ελευθέρωση στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής επρόκειτο να ολοκληρωθεί μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1998 δυνάμει του «κανονιστικού πλαισίου του 1998», το οποίο περιλαμβάνει ορισμένες οδηγίες που εκδόθηκαν μεταξύ 1996 και 1998 και στις οποίες περιλαμβάνονται και αυτές για την παραβίαση των οποίων γίνεται λόγος στην παρούσα υπόθεση.

υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε ολόκληρη την Κοινότητα»⁶. Ένα από τα χαρακτηριστικά του νέου πλαισίου ήταν η χαλάρωση ορισμένων υποχρεώσεων που είχαν παλαιότερα επιβληθεί προς ενίσχυση του ανταγωνισμού, εφόσον αποδεικνυόταν η ύπαρξη ανταγωνισμού.

7. Το νέο πλαίσιο αντικατέστησε και, σε μεγάλο βαθμό, κατάργησε το πλαίσιο του 1998, με την επιφύλαξη ωστόσο ορισμένων μεταβατικών διατάξεων που εξετάζονται διεξοδικά στην παρούσα υπόθεση.

Το κανονιστικό πλαίσιο του 1998

Οδηγία 97/33/ΕΚ

6. Εν συνεχεία, κατόπιν αναθεωρήσεως το 1999 και των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας, στις 23 και 24 Μαρτίου 2000, θεσπίστηκε «νέο κανονιστικό πλαίσιο» το 2002, το οποίο έπρεπε να τεθεί σε ισχύ την 24η Ιουλίου 2003. Ως γενική επιδίωξη είχε μια «πιο εναρμονισμένη και λιγότερο επαχθή κανονιστική ρύθμιση της πρόσβασης στην αγορά δικτύων και

8. Σκοπός της οδηγίας 97/33 ήταν η θέσπιση ενός γενικού πλαισίου διασυνδέσεως προς τα δημόσια δίκτυα τηλεπικοινωνιών και τις υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών που είναι προσιτές στο κοινό, καθώς και θεμιτών, αναλογικών και αμερόληπτων όρων διασυν-

5 — Βλ., π.χ., άρθρο 6 της οδηγίας 88/301/ΕΟΚ της Επιτροπής της 16ης Μαΐου 1988 σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές τηλεπικοινωνιακών τελεματικών (ΕΕ 1988 L 131, σ. 73), και άρθρο 7 της οδηγίας 90/388/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τον ανταγωνισμό στις αγορές των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (ΕΕ 1990, L 192, σ. 10).

6 — Βλ. αιτιολογική σκέψη 1 στο προοίμιο της οδηγίας 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 21).

δέσεως και διαλειτουργικότητας⁷. Σε περίπτωση που ένας οργανισμός παρέχει τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες και παράλληλα διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά ή διαθέτει ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα σε μη τηλεπικοινωνιακό τομέα, στους ως άνω όρους περιλαμβάνεται ο λογιστικός διαχωρισμός των σχετικών δραστηριοτήτων, ώστε να αποθαρρύνονται οι αθέμιτες αμοιβαίες επιδοτήσεις και να εντοπίζονται όλα τα στοιχεία κόστους και εσόδων που σχετίζονται με τις δραστηριότητες αυτές, προς διασφάλιση της διαφάνειας στις εσωτερικές μεταφορές κόστους⁸.

9. Προς τούτο, το άρθρο 7, παράγραφος 5, ορίζει:

«Η Επιτροπή [...] καταρτίζει συστάσεις σχετικά με τα συστήματα κοστολόγησης και το λογιστικό διαχωρισμό σε σχέση με τη διασύνδεση. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι τα συστήματα κοστολόγησης που χρησιμοποιούνται από τους ενδιαφερόμενους οργανισμούς [⁹] είναι κατάλληλα για την εφαρμογή των απαιτήσεων του παρόντος άρθρου και τεκμηριώνονται με επαρκείς λεπτομέρειες [...].

στην οποία εμφανίζονται οι βασικές κατηγορίες στις οποίες κατατάσσονται οι διάφορες μορφές κόστους και οι κανόνες για την κατανομή του κόστους διασύνδεσης. Η τήρηση του συστήματος κοστολόγησης ελέγχεται από την εθνική ρυθμιστική αρχή ή άλλο αρμόδιο φορέα, ανεξάρτητο από τον οργανισμό τηλεπικοινωνιών και εγκεκριμένο από την εθνική ρυθμιστική αρχή. Κάθε χρόνο, δημοσιεύεται δήλωση σχετικά με την τήρηση του συστήματος.»

10. Η Επιτροπή κατάρτισε τις προβλεπόμενες στο άρθρο 7, παράγραφος 5, συστάσεις στις 8 Απριλίου 1998¹⁰.

11. Το άρθρο 23, παράγραφος 1, της οδηγίας 97/33 ορίζει: «Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 1997».

Οδηγία 98/10/EK

Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι, κατόπιν σχετικής αιτήσεως, διατίθεται περιγραφή του συστήματος κοστολόγησης,

12. Η οδηγία 98/10 αφορούσε ιδίως την ελευθέρωση του τομέα της φωνητικής τηλε-

7 — Λιτολογική σκέψη 2 του προοιμίου.

8 — Λιτολογική σκέψη 11.

9 — Δηλαδή, κυρίως, από τις δημόσιες τηλεπικοινωνιακές επιχειρήσεις που διαθέτουν «σημαντική ισχύ στην αγορά».

10 — Σύσταση της Επιτροπής, της 8ης Απριλίου 1998, σχετικά με τη διασύνδεση σε ελευθερωμένη τηλεπικοινωνιακή αγορά (Μέρος 2 — Λογιστικός διαχωρισμός και λογιστική καταγραφή κόστους) (ΕΕ 1998, L 141, σ. 6).

φωνίας. Στις επιδιώξεις της καταλέγεται και η παροχή στους χρήστες υπηρεσιών σε προσιτή τιμή¹¹. Συναφώς, στο προοίμιο αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «η διαφάνεια τιμών θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι [οικιακοί] συνδρομητές δεν επιδοτούν εκπτώσεις για τους βιομηχανικούς καταναλωτές»¹².

13. Ως εκ τούτου, όσον αφορά την τιμολόγηση, οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές διασφαλίζουν, κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, ότι οι οργανισμοί που παρέχουν υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας και κατέχουν «σημαντική ισχύ στην αγορά» συμμορφώνονται προς τις αρχές της τιμολογήσεως που καθορίζονται στις παραγράφους 2 έως 6 του άρθρου αυτού.

14. Καθόσον αφορά την παρούσα υπόθεση, το άρθρο 18, με τον τίτλο «Αρχές κοστολόγησης», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση που οργανισμός έχει αναλάβει υποχρέωση να τηρεί την αρχή της κοστοστρεφούς τιμολόγησης στα τιμολογία του, σύμφωνα με το άρθρο 17, τα συστήματα κοστολόγησης των εν λόγω οργανισμών προσφέρονται για την εφαρμογή του άρθρου

17, και ότι η συμμόρφωση με τα εν λόγω συστήματα ελέγχεται από αρμόδιο φορέα, ανεξάρτητο από τους εν λόγω οργανισμούς. Οι εθνικές κανονιστικές αρχές εξασφαλίζουν την ετήσια δημοσίευση δήλωσης αναφορικά με τη συμμόρφωση.

2. Οι εθνικές κανονιστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι, κατόπιν αιτήσεώς τους, τους διατίθεται περιγραφή των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 συστημάτων κοστολόγησης, όπου εμφανίζονται οι κύριες κατηγορίες δαπανών και οι χρησιμοποιούμενοι κανόνες για την κατανομή των δαπανών στις υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας. Οι εθνικές κανονιστικές αρχές υποβάλλουν, κατόπιν αιτήσεώς της, στην Επιτροπή πληροφορίες για τα συστήματα κοστολόγησης των οικείων οργανισμών.

[...]

15. Κατά το άρθρο 32, παράγραφος 1, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαιτούμενα προς συμμόρφωση με την παρούσα οδηγία μέτρα έως τις 30 Ιουνίου 1998.

¹¹ — Λιπολογική σκέψη 4 του προοιμίου.

¹² — Λιπολογική σκέψη 14.

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο

2002/22· άλλως, τους επιβάλλουν τις ενδε-
δειγμένες υποχρεώσεις.

Οδηγία 2002/21/ΕΚ¹³

16. Με το άρθρο 26 της οδηγίας 2002/21 καταργήθηκαν, μεταξύ άλλων, από τις 25 Ιουλίου 2003, οι οδηγίες 97/33 και 98/10.

Οδηγία 2002/19/ΕΚ¹⁴

17. Ωστόσο, κατά το άρθρο 27, με τον τίτλο «Μεταβατικά μέτρα», τα κράτη μέλη «διατηρούν όλες τις υποχρεώσεις δυνάμει του εθνικού δικαίου που αναφέρονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2002/19/ΕΚ (οδηγία για την πρόσβαση) και στο άρθρο 16 της οδηγίας 2002/22/ΕΚ (οδηγία για την καθολική υπηρεσία), μέχρις ότου η εθνική κανονιστική αρχή καθορίσει αυτές τις υποχρεώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 16 της παρούσας οδηγίας».

18. Το άρθρο 16 προβλέπει διαδικασία αναλύσεως της αγοράς, την οποία πρέπει να πραγματοποιήσουν οι εθνικές κανονιστικές αρχές. Κατ' ουσίαν, αν οι αρχές αυτές διαπιστώσουν ότι υφίσταται πραγματικός ανταγωνισμός, αίρουν τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις δυνάμει, μεταξύ άλλων, του άρθρου 7 της οδηγίας 2002/19 και του άρθρου 16 της οδηγίας

19. Το άρθρο 7 της οδηγίας 2002/19, στο οποίο παραπέμπουν τα άρθρα 16 και 27 της οδηγίας 2002/21, ορίζει μεταξύ άλλων: «Τα κράτη μέλη διατηρούν όλες τις υποχρεώσεις που έχουν επιβληθεί σε επιχειρήσεις που παρέχουν δημόσια δίκτυα επικοινωνιών και/ή υπηρεσίες όσον αφορά την πρόσβαση και τη διασύνδεση, οι οποίες ίσχυαν πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας, βάσει [μεταξύ άλλων, του άρθρου 7 της οδηγίας 97/33], μέχρις ότου αναθεωρηθούν οι υποχρεώσεις αυτές και [καθοριστούν], σύμφωνα» με το άρθρο 16 της οδηγίας 2002/21.

13 — Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 33).

14 — Οδηγία 2002/19/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την πρόσβαση) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 7).

20. Τα κράτη μέλη έπρεπε να θεσπίσουν και να δημοσιεύσουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση προς την οδηγία το αργότερο μέχρι τις 24 Ιουλίου 2003.

Σύνοψη

Οδηγία 2002/22/ΕΚ¹⁵

21. Το άρθρο 16 της οδηγίας 2002/22, στο οποίο παραπέμπουν τα άρθρα 16 και 27 της οδηγίας 2002/21, επιβάλλει στα κράτη μέλη τη διατήρηση όλων των υποχρεώσεων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τα τιμολόγια λιανικής για την παροχή πρόσβασης σε δημόσιο τηλεφωνικό δίκτυο και για τη χρήση αυτού, και τις οποίες επιβάλλει το άρθρο 17 της οδηγίας 98/10, μέχρι να επανεξεταστούν και να καθοριστούν σύμφωνα με το άρθρο 16 της οδηγίας 2002/21.

22. Τα κράτη μέλη έπρεπε να θεσπίσουν και δημοσιεύσουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση προς την οδηγία το αργότερο μέχρι τις 24 Ιουλίου 2003.

23. Επομένως, τα κράτη μέλη όφειλαν να εξασφαλίσουν, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1997, ότι θα ελέγχεται η συμμόρφωση προς τις επιβαλλόμενες από το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33 υποχρεώσεις περί λογιστικής καταγραφής κόστους και ότι θα δημοσιεύεται ετησίως σχετική δήλωση. Το άρθρο 7, παράγραφος 5, καταργήθηκε από τις 25 Ιουλίου 2003 και αντικαταστάθηκε από άλλη διαδικασία αξιολογήσεως, η οποία έπρεπε να τεθεί σε εφαρμογή μέχρι τις 24 Ιουλίου 2003. Ωστόσο, τα κράτη μέλη έπρεπε να διατηρήσουν σε ισχύ όλες τις υποχρεώσεις που είχαν επιβληθεί προηγουμένως στις επιχειρήσεις δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 5, μέχρι να διαπιστωθεί με τη νέα διαδικασία αξιολογήσεως αν είναι αναγκαία η επιβολή υποχρεώσεων.

24. Επιπλέον, τα κράτη μέλη έπρεπε να εξασφαλίσουν, μέχρι τις 30 Ιουνίου 1998, ότι ελέγχεται η συμμόρφωση προς τις επιβαλλόμενες από το άρθρο 18 της οδηγίας 98/10 υποχρεώσεις περί λογιστικής καταγραφής κόστους, οι οποίες στηρίζονται στην αρχή της κοστοστρεφούς τιμολογήσεως σύμφωνα με το άρθρο 17 της ίδιας οδηγίας, και ότι δημοσιεύεται ετησίως σχετική δήλωση. Οι διατάξεις αυτές επίσης καταργήθηκαν από τις 25 Ιουλίου 2003 και αντικαταστάθηκαν από την ως άνω νέα διαδικασία αξιολογήσεως. Ωστόσο, τα κράτη μέλη έπρεπε να διατηρήσουν σε ισχύ όλες τις υποχρεώσεις που είχαν επιβληθεί προηγουμένως στις επιχειρήσεις δυνάμει του

15 — Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία καθολικής υπηρεσίας) (ΕΕ 2002, L 108, σ. 51).

άρθρου 17 της οδηγίας 98/10, μέχρι να διαπιστωθεί με τη νέα διαδικασία αξιολογήσεως αν είναι αναγκαία η επιβολή υποχρεώσεων.

27. Η εθνική ρυθμιστική αρχή ήταν αρχικώς το Institut Luxembourgeois de Télécommunications (στο εξής: ILT), του οποίου διάδοχος είναι το Institut Luxembourgeois de Régulation (στο εξής: ILR)¹⁶.

25. Σημειωτέον ότι στις 10 Μαρτίου 2005, στην υπόθεση C-236/04, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, το Δικαστήριο έκρινε ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη θεσπίζοντας τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση προς τις οδηγίες 2002/19, 2002/20, 2002/21 και 2002/22, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις οδηγίες αυτές. Στη δίκη αυτή, το Λουξεμβούργο αναγνώρισε ότι δεν είχε μεταφέρει τις οδηγίες στο εσωτερικό δίκαιο εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

28. Το 1998, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου κοινοποίησε στην Επιτροπή τις νομοθετικές διατάξεις που θέσπισε για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των διατάξεων, μεταξύ άλλων, των οδηγιών 97/33 και 98/10.

29. Στις 9 Μαρτίου 2000, η Επιτροπή ζήτησε από την Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου να της κοινοποιήσει, μεταξύ άλλων:

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

26. Στο Λουξεμβούργο, η δημόσια επιχείρηση Entreprise des Postes et Télécommunications (στο εξής: EPT) κατέχει άνω του 50 % της αγοράς τόσο στις εν γένει τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, όσο και στον τομέα της φωνητικής τηλεφωνίας. Δεν αμφισβητείται ότι η EPT διαθέτει «σημαντική ισχύ στην αγορά» κατά την έννοια των άρθρων 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 97/33 και 17, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/10 και, επομένως, εμπίπτει στο πεδίο των σχετικών με την κοστολόγηση υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 7, παράγραφος 5, της πρώτης οδηγίας και από το άρθρο 18, παράγραφος 2, της δεύτερης.

— περιγραφή των συστημάτων κοστολόγησης που αναφέρονται στο άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33 και 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 98/10, όπως επιτάσσουν οι διατάξεις αυτές, και

— αντίγραφα των ετήσιων δηλώσεων περί συμμορφώσεως για τα έτη 1998 και 1999, όπως επιτάσσουν οι διατάξεις αυτές.

¹⁶ — Νόμος της 24ης Ιουλίου 2000 για την οργάνωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

30. Απαντώντας στις 8 Ιουνίου 2000, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου κοινοποίησε τα σχετικά με τα συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους στοιχεία, αλλά όχι τις δηλώσεις περί συμμορφώσεως. Πράγματι, στην απάντηση αναφέρεται ότι η σχετική νομοθεσία δεν προβλέπει έγκριση των συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους από το ILT ή από άλλο φορέα και ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δυνατή η έκδοση πιστοποιητικού συμμορφώσεως, διότι η ΕΡΤ δεν έχει παράσχει στο ILT όλα τα σχετικά στοιχεία.

31. Στις 30 Απριλίου 2001, η Επιτροπή απέστειλε στην Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου έγγραφο οχλήσεως, με το οποίο επισήμανε ότι οι εθνικές διατάξεις περί μεταφοράς στο εσωτερικό δικαίο δεν προβλέπουν ρητώς υποχρέωση ετήσιας δημοσίευσας δηλώσεως περί συμμορφώσεως και ότι ουδεμία τέτοια δήλωση έχει δημοσιευθεί. Ζήτησε από την Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου να υποβάλει τις παρατηρήσεις της εντός δύο μηνών.

32. Η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου απάντησε στις 13 Ιουλίου 2001, προσκομίζοντας αντίγραφο του διατάγματος του Μεγάλου Δούκα, της 18ης Απριλίου 2001, με το οποίο διευκρινίζεται ότι η συμμόρφωση των εν λόγω συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους πρέπει να ελέγχεται από αρμόδιο ανεξάρτητο φορέα και ότι το πιστοποιητικό περί συμμορφώσεως πρέπει να εκδίδεται ετησίως. Ωστόσο, επειδή οι διατάξεις αυτές τέθηκαν σε ισχύ στις 6 Μαΐου 2001, το

πρώτο πιστοποιητικό συμμορφώσεως που θα δημοσιευόταν θα αφορούσε μόνον το 2000 ή το 2001.

33. Στις 21 Μαρτίου 2002, η Επιτροπή απέστειλε στην Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου αιτιολογημένη γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 226 ΕΚ (στο εξής: πρώτη αιτιολογημένη γνώμη), σχετικά με το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33, καθώς και νέο έγγραφο οχλήσεως, το οποίο αφορά τόσο τη διάταξη αυτή όσο και το άρθρο 18, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/10.

34. Με την πρώτη αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή επισήμανε ότι το ILT δεν είχε προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για τον έλεγχο της συμμορφώσεως προς τα συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους ούτε δημοσίευσε σχετικές δηλώσεις περί συμμορφώσεως για τα έτη 1998 και 1999, όπως επιβάλλει σε αμφότερες τις περιπτώσεις το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33. Ζήτησε από το Λουξεμβούργο να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών.

35. Με την απάντησή της, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου επανέλαβε ότι οι σχετικές διατάξεις θεσπίστηκαν με το διάταγμα της 18ης Απριλίου 2001, το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 6 Μαΐου 2001, αλλά χωρίς αναδρομική ισχύ.

36. Με το δεύτερο έγγραφο οχλήσεως, της 21ης Μαρτίου 2002, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει, ουδείς έλεγχος έχει πραγματοποιηθεί σχετικά με τη συμμόρφωση των συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους και ουδεμία δήλωση περί συμμορφώσεως έχει δημοσιευθεί για το 2000, αντιθέτως προς ό,τι επιτάσσουν τα άρθρα 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33 και 18, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/10. Ζήτησε από την Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών.

37. Η απάντηση που η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου έδωσε στις 28 Μαΐου 2002 ήταν ουσιαστικά ίδια, δηλαδή ότι οι σχετικές διατάξεις θεσπίστηκαν με το διάταγμα της 18ης Απριλίου 2001, το οποίο τέθηκε σε ισχύ στις 6 Μαΐου 2001, αλλά χωρίς αναδρομική ισχύ.

38. Στις 11 Ιουλίου 2003, η Επιτροπή απέστειλε στην Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου νέα αιτιολογημένη γνώμη σύμφωνα με το άρθρο 226 ΕΚ (στο εξής: δεύτερη αιτιολογημένη γνώμη), με την οποία επισήμανε ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της, ουδείς έλεγχος περί συμμορφώσεως είχε μέχρι τότε πραγματοποιηθεί, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 98/10. Κατέληγε ότι το Λουξεμβούργο, μη εφαρμόζοντας στην πράξη τις διατάξεις για τη μεταφορά των κοινοτικών κανόνων στο εσωτερικό δίκαιο, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία αυτή και ζήτησε από το κράτος μέλος να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών.

39. Την 1η Οκτωβρίου 2003, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου απέστειλε την ίδια κατ' ουσίαν απάντηση με αυτή που περιέχει το έγγραφο της 28ης Μαΐου 2002, επισυνάπτοντας αντίγραφο των κατευθυντήριων γραμμών που εξέδωσε το ILR σχετικά τον λογιστικό διαχωρισμό, και δήλωσε ότι το ILR επρόκειτο να επιβάλει διοικητικές ποινές στην ΕΡΤ, αν η τελευταία δεν τηρούσε τις υποχρεώσεις της.

Αιτήματα των διαδίκων

40. Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι:

- το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη εκπληρώνοντας την υποχρέωση για έλεγχο από ανεξάρτητο αρμόδιο φορέα της συμμορφώσεως των συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους και για δημοσίευση δηλώσεως περί συμμορφώσεως για το 1998 και το 1999, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33/ΕΚ και ότι
- το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, επειδή στην πράξη δεν εφάρμοσε ορθώς τις διατάξεις που θέσπισε για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του

άρθρου 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 98/10/ΕΚ, όσον αφορά τον έλεγχο της συμμορφώσεως του συστήματος λογιστικής καταγραφής κόστους από την εθνική ρυθμιστική αρχή ή από άλλον αρμόδιο φορέα, ανεξάρτητο από τον οργανισμό τηλεπικοινωνιών και εγκεκριμένο από την εθνική ρυθμιστική αρχή, καθώς και όσον αφορά την ετήσια δημοσίευση δηλώσεως περί συμμορφώσεως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 18 της οδηγίας αυτής.

Επί του παραδεκτού

41. Το Λουξεμβούργο προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι, όσον αφορά την παράβαση της οδηγίας 98/10, η οδηγία αυτή καταργήθηκε πριν τη λήξη της προθεσμίας συμμορφώσεως που τάχθηκε με τη δεύτερη αιτιολογημένη γνώμη· ως εκ τούτου, η προσφυγή της Επιτροπής είναι κατά τούτο απαράδεκτη. Επιπλέον, μολονότι αυτό δεν ισχύει τυπικά για την οδηγία 97/33, εντούτοις η κατάσταση είναι ουσιαστικά παρόμοια, διότι η Επιτροπή, όταν απέστειλε τη δεύτερη αιτιολογημένη γνώμη, είχε ήδη καταλήξει στην τελική μορφή των προτάσεών της για το νέο νομοθετικό πλαίσιο, με το οποίο επρόκειτο να καταργηθεί η οδηγία αυτή. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένου ότι αμφότερες οι οδηγίες που το κράτος μέλος φέρεται να έχει παραβεί είχαν καταργηθεί προτού η υπόθεση έλθει ενώπιον του Δικαστηρίου, η Επιτροπή δεν έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής. Η αναφορά στην εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων, των οποίων δεν έγινε επίκληση κατά την προ

της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, συνιστούν ανεπίτρεπτη απόπειρα μεταβολής της νομικής βάσεως της δίκης και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας του Λουξεμβούργου.

42. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι με τις μεταβατικές διατάξεις του νέου κανονιστικού πλαισίου διατηρούνται σε ισχύ οι επιβαλλόμενες με το κανονιστικό πλαίσιο του 1998 υποχρεώσεις μέχρις ότου αποφασιστούν βάσει του νέου πλαισίου οι ενδεδειγμένες ενέργειες· τονίζει ότι το Λουξεμβούργο δεν έχει ακόμη θέσει σε ισχύ το νέο πλαίσιο. Η Επιτροπή παραθέτει νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία, «όταν κατά τη διάρκεια της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας επέλθει μεταβολή του κοινοτικού δικαίου, η Επιτροπή παραδεκτώς μπορεί να διαπιστώσει τη μη τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το αρχικό κείμενο μιας οδηγίας, η οποία στη συνέχεια τροποποιήθηκε ή καταργήθηκε, εφόσον οι υποχρεώσεις αυτές διατηρήθηκαν δυνάμει των νέων διατάξεων»¹⁷. Από τη νομολογία αυτή συνάγεται ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή και ότι η αναφορά στις μεταβατικές διατάξεις ουδόλως συνιστά διεύρυνση του αντικειμένου της διαφοράς ή προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

43. Οι διάδικοι συζήτησαν διεξοδικά την επιρροή της νομολογίας στην παρούσα

17 — Απόφαση της 12ης Ιουνίου 2003, C-363/00, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 2003, σ. I-5767, σκέψη 22.

υπόθεση, συζήτηση την οποία δυσχέρανε η πολυπλοκότητα τόσο των σχετικών διατάξεων όσο και των σχέσεων των διατάξεων αυτών μεταξύ τους και με τις διατάξεις των οποίων η παράβαση προσάπτεται στο κράτος μέλος.

44. Φρονώ, ωστόσο, ότι η συζήτηση αυτή, καθώς και το ζήτημα του παραδεκτού, όπως αυτό έχει τεθεί, στηρίζονται σε μία παρανόηση.

45. Όπως ορθώς επισημαίνει η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου, το αντικείμενο της διαδικασίας που κινείται δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ καθορίζεται με την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία και, ιδίως, με την αιτιολογημένη γνώμη¹⁸.

46. Από τη δικογραφία προκύπτει σαφώς ότι η αίτηση της Επιτροπής αφορά την προσαπτόμενη στο Λουξεμβούργο παράλειψη να διασφαλίσει τον έλεγχο από ανεξάρτητο αρμόδιο φορέα της συμμορφώσεως της ΕΡΤ προς τις επιταγές του άρθρου 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33 περί λογιστικής καταγραφής κόστους, όσον αφορά τα έτη 1998 και 1999, και προς τις

παρόμοιες επιταγές του άρθρου 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 98/10 για το 2000, καθώς και να διασφαλίσει τη δημοσίευση δηλώσεως περί συμμορφώσεως για καθένα από τα επίμαχα έτη.

47. Ορισμένα άλλα ζητήματα —όπως, ενδεχομένως, η παράλειψη καθορισμού των οικείων συστημάτων κοστολόγησης ή η παράλειψη να οριστεί ρητώς ως υποχρεωτικός ο έλεγχος της συμμορφώσεως— ανέκυψαν κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία, αλλά οι δύο αιτιολογημένες γνώμες δεν περιέχουν καμία αναφορά σε αυτά, ως προς τα οποία μπορεί να υποτεθεί ότι η Επιτροπή ικανοποιήθηκε. Οι αιτιολογημένες γνώμες αφορούν μόνον τις παραλείψεις στην πράξη του ελέγχου συμμορφώσεως και της δημοσίευσας των δηλώσεων περί συμμορφώσεως.

48. Η πρώτη αιτιολογημένη γνώμη (για την οδηγία 97/33) διευκρινίζει ότι αυτή αφορά τα έτη 1998 και 1999. Είναι αληθές ότι η δεύτερη αιτιολογημένη γνώμη (για την οδηγία 98/10) δεν κάνει ιδιαίτερη αναφορά στο έτος 2000, όπως έγινε με το προηγηθέν έγγραφο οχλήσεως· στην αιτιολογημένη γνώμη αναφέρεται απλώς ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί «μέχρι σήμερα» («jusqu'à présent») έλεγχος ή δημοσίευση. Αυτό ενδέχεται να ερμηνευθεί ως επέκταση της αιτιάσεως για όλα τα έτη από το 1998, όταν τέθηκε σε ισχύ η οδηγία, έως το 2002, το προηγούμενο από την αιτιολογημένη γνώμη έτος. Ωστόσο, δεν υφίσταται ρητή σχετική ένδειξη, το δε αντικείμενο της προσφυγής

18 — Βλ., για πλέον πρόσφατη διατύπωση των αρχών αυτών, την απόφαση της 24ης Ιουνίου 2001, C-350/02, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σημεία 18 έως 21.

δεν μπορεί κατ' αρχήν να επεκταθεί σε ζητήματα άλλα από αυτά που θίγονται με το έγγραφο οχλήσεως, εκτός αν πρόκειται για επουσιώδη ζητήματα. Θεωρώ, επομένως, προτιμότερο να κριθεί ότι η προσφυγή αφορά μόνον το έτος 2000. Το δεύτερο αίτημα πρέπει επίσης να ερμηνευθεί υπ' αυτό το πρίσμα.

δεν έλαβε μέχρι τότε μέτρα για να διασφαλίσει τον έλεγχο και τη δημοσίευση για τα έτη 1998 έως 2000, δεν απαλλάχθηκε από τη σχετική υποχρέωσή του.

49. Σε κάθε περίπτωση, από το σύνολο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας προκύπτει σαφώς ότι η δίκη αφορά μόνον τις συγκεκριμένες παραλείψεις διασφαλίσεως του ελέγχου και δημοσιεύσεως κατά τα έτη που οι οδηγίες βρίσκονταν σε πλήρη ισχύ και τα κράτη μέλη όφειλαν να συμμορφωθούν προς αυτές.

52. Επομένως, είναι αλυσιτελές το επιχείρημα του Λουξεμβούργου ότι η ισχύς της οδηγίας 98/10 «έπαυσε να ισχύει» πριν τη λήξη της προθεσμίας συμμορφώσεως που τάχθηκε με τη δεύτερη αιτιολογημένη γνώμη· εξακολούθησε να ισχύει όσον αφορά τα επίμαχα χρονικά διαστήματα. Είναι, συναφώς, αλυσιτελής η επίκληση της νομολογίας του Δικαστηρίου ότι η κατάσταση πρέπει να εκτιμάται στο τέλος της ταχθείσας προθεσμίας συμμορφώσεως και ότι η παράβαση πρέπει να υφίσταται κατά το συγκεκριμένο χρονικό σημείο.

50. Δεν τίθεται ζήτημα για παράλειψη συμμορφώσεως προς οιαδήποτε υποχρέωση σχετική με μεταγενέστερο χρονικό διάστημα, κατά το οποίο ίσχυε το νέο κανονιστικό πλαίσιο ή/και οι μεταβατικές διατάξεις. Επομένως, φρονώ ότι οι διατάξεις αυτές δεν ασκούν καμία επιρροή στη δίκη.

51. Επίσης, η από 25 Ιουλίου 2003 κατάργηση των οδηγιών 97/33 και 98/10 δεν ασκεί καμία επιρροή. Εφόσον οι οδηγίες δεν καταργήθηκαν αναδρομικά, δεν αίρονται οι υποχρεώσεις που επέβαλαν στα κράτη μέλη κατά τα προηγούμενα χρονικά διαστήματα. Επομένως, εφόσον το Λουξεμβούργο

53. Εν προκειμένω και χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί αν έχουν εφαρμογή οι μεταβατικές διατάξεις, η αιτίαση έγκειται στο ότι, στο τέλος της ταχθείσας προς τούτο προθεσμίας, το Λουξεμβούργο δεν είχε εκπληρώσει την υποχρέωσή του να διεξαγάγει ελέγχους και να δημοσιεύσει δηλώσεις περί συμμορφώσεως για τα επίμαχα χρονικά διαστήματα, κατά τα οποία δεν είχε καταργηθεί η υποχρέωση αυτή. Πρόκειται για περίπτωση εντελώς διαφορετική, π.χ., από αυτήν της παραλείψεως μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο οδηγίας που καταργήθηκε

πριν τη λήξη της προθεσμίας συμμορφώσεως. Η ίδια συλλογιστική πρέπει a fortiori να θεωρηθεί ορθή για την οδηγία 97/33, η οποία εξακολουθούσε να ισχύει κατά τη λήξη της ταχθείσας με την πρώτη αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας. Να προστεθεί ότι το έννομο συμφέρον προς έκδοση αποφάσεως διαπιστωτικής μιας παραβάσεως έγκειται επίσης στη δυνατότητα των διαδίκων να ζητήσουν αποζημίωση βάσει της αποφάσεως αυτής.

54. Θεωρώ, επομένως, αβάσιμη την ένσταση απαραδέκτου.

Επί της ουσίας

55. Το Λουξεμβούργο προβάλλει δύο κύρια επιχειρήματα προς στήριξη του ισχυρισμού του ότι η προσφυγή είναι αβάσιμη.

56. Πρώτον, παραθέτει την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Inter-Environnement Wallonie¹⁹, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη, κατά τη διάρκεια της προθεσμίας για τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό τους δίκαιο, οφείλουν να

απέχουν από τη θέσπιση διατάξεων ικανών να διακυβεύσουν σοβαρά το επιδιωκόμενο από την οδηγία αυτή αποτέλεσμα. Συνεπώς, από τη δημοσίευση των οδηγιών που απαρτίζουν το νέο κανονιστικό πλαίσιο, στις 24 Απριλίου 2002, η περαιτέρω μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των επιβαλλόμενων με το κανονιστικό πλαίσιο του 1998 υποχρεώσεων μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνον εφόσον είναι συμβατή με το νέο κανονιστικό πλαίσιο. Οι αυτοδικαίως ισχύουσες υποχρεώσεις που επιβλήθηκαν με τις οδηγίες 97/33 και 98/10 δεν ήταν συμβατές με το σύστημα αξιολογήσεως της ανάγκης επιβολής υποχρεώσεων βάσει του νέου κανονιστικού πλαισίου.

57. Φρονώ ότι και το επιχείρημα αυτό στηρίζεται σε παρανόηση του αντικειμένου της προσφυγής. Η Επιτροπή δεν προσάπτει στο Λουξεμβούργο ότι παρέλειψε να συμμορφωθεί προς οιαδήποτε υποχρέωση συναφή με οποιοδήποτε χρονικό διάστημα μετά τις 24 Απριλίου 2002, αλλά ότι παρέλειψε να διασφαλίσει τον έλεγχο και τη δημοσιότητα για τα έτη 1998 και 1999 (οδηγία 97/33) και 2000 (οδηγία 98/10). Δεν μπορώ να αντιληφθώ πώς η συμμόρφωση προς αυτές τις υποχρεώσεις μπορεί να έχει την οποιαδήποτε επιρροή στη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο των νέων οδηγιών, οι οποίες βέβαια αφορούν επόμενα έτη.

58. Δεύτερον, το Λουξεμβούργο ισχυρίζεται ότι οι μεταβατικές διατάξεις του νέου κανο-

19 — Απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 1997, C-129/96, Συλλογή 1997, σ. I-7411, σκέψη 45.

νιστικού πλαισίου δεν έχουν εφαρμογή στις περιστάσεις τις οποίες αφορά η παρούσα προσφυγή. Φρονώ ότι αυτό μάλλον ευσταθεί *ratione temporis*, όπως εξήγησα ανωτέρω, ανεξαρτήτως του αν έχουν εφαρμογή *ratione materiae*. Εφόσον δεν έχουν εφαρμογή, απλώς δεν ασκούν επιρροή στην κρίση επί της προσφυγής της Επιτροπής.

59. Τέλος, το Λουξεμβούργο προβάλλει εν συντομία ένα τρίτο «πλεονάζον» επιχείρημα («à titre surabondant»). Επισημαίνει ότι, κάθε έτος από το 1998, το ILT και ο διάδοχός του, το ILR, εξέτασαν και ενέκριναν τα υποδείγματα προσφορών διασυνδέσεως της EPT, καθώς και ότι οι προσφορές αυτές δημοσιεύθηκαν. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τον έλεγχο της συμμορφώσεως της EPT προς την αρχή της κοστοστρεφούς τιμολογήσεως και προϋποθέτει αναγκαστικά έλεγχο του αν εφαρμόστηκαν τα κατάλληλα συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους. Επομένως, οι αρχές του Λουξεμβούργου στην πράξη συμμορφώθηκαν με τις υποχρεώσεις ελέγχου της συμμορφώσεως και δημοσιεύσεως σχετικών δηλώσεων.

60. Το επιχείρημα αυτό, εφόσον ευσταθεί, έχει βεβαίως πολύ μεγαλύτερη σημασία από αυτήν που του αποδίδει το Λουξεμβούργο. Ωστόσο, φρονώ ότι δεν απαιτεί μακρά εξέταση.

61. Τα σχετικά με τα υποδείγματα προσφορών διασυνδέσεως ορίζονται στο άρθρο 7, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 97/33, το οποίο έχει εφαρμογή, όπως και το άρθρο 7, παράγραφος 5, στις δημόσιες επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιών που κατέχουν σημαντική ισχύ στην αγορά. Καθόσον ασκούν επιρροή, οι διατάξεις αυτές έχουν ως εξής:

«2. Τα τέλη διασύνδεσης ακολουθούν τις αρχές της διαφάνειας και του προσανατολισμού προς το κόστος. Ο οργανισμός ο οποίος παρέχει διασύνδεση με τις διευκολύνσεις του φέρει το βάρος της αποδείξεως ότι τα τέλη υπολογίζονται βάσει του πραγματικού κόστους, συμπεριλαμβανομένου ενός λογικού ποσοστού απόδοσης της επένδυσης. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές μπορούν να ζητούν από έναν οργανισμό να αιτιολογεί πλήρως τα τέλη διασύνδεσης που επιβάλλει και, όπου αυτό είναι σκόπιμο, απαιτούν προσαρμογή των τελών. [...]

3. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές εξασφαλίζουν τη δημοσίευση [...] ενός υποδείγματος προσφοράς διασύνδεσης. Το υπόδειγμα προσφοράς διασύνδεσης περιλαμβάνει περιγραφή των προσφορών διασύνδεσης, αναλελυμένων ανά στοιχείο ανάλογα με τις ανάγκες της αγοράς, και τους συναφείς όρους και προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των τιμών.

Για οργανισμούς διαφορετικών κατηγοριών οι οποίοι επιτρέπεται να παρέχουν δίκτυα και υπηρεσίες, είναι δυνατόν να καθορίζονται διαφορετικές τιμές, όροι και προϋποθέσεις διασύνδεσης, όταν οι διαφορές αυτές είναι δυνατόν να αιτιολογηθούν αντικειμενικά βάσει του παρεχόμενου τύπου διασύνδεσης ή/και των σχετικών εθνικών προϋποθέσεων για τη χορήγηση άδειας. Οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι οι διαφορές αυτές δεν οδηγούν σε στρέβλωση του ανταγωνισμού, ιδίως δε ότι ο οργανισμός εφαρμόζει τις κατάλληλες τιμές, όρους και προϋποθέσεις διασύνδεσης όταν παρέχει διασύνδεση για τις υπηρεσίες του ή για τις υπηρεσίες των θυγατρικών ή των εταίρων του [...].

Η εθνική ρυθμιστική αρχή έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει αλλαγές στο υπόδειγμα προσφοράς διασύνδεσης, όταν αυτό δικαιολογείται.

[...]

62. Φρονώ ότι ο ορθός έλεγχος της συμμορφώσεως προς τα κατάλληλα συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους αποτελεί πράγματι προαπαιτούμενο για την ορθή αξιολόγηση των υποδειγμάτων προσφορών διασυνδέσεως. Ωστόσο, καταλήγω ότι η ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολογήσεως δεν αποδεικνύει συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις περί συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους. Αντιθέτως, η εγκυρότητα της αξιολογήσεως των υποδειγμάτων προσφορών διασυνδέσεως εξασφαλίζεται μόνον εφόσον εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις αυτές.

63. Συνεπώς, το τελευταίο επιχείρημα της Κυβερνήσεως του Λουξεμβούργου δεν φαίνεται λυσιτελές για την άμυνά του στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής. Επιπλέον, όπως επισήμανε η Επιτροπή, αντιφάσκει προς τη ρητή παραδοχή της Κυβερνήσεως αυτής κατά την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία ότι ουδείς έλεγχος και ουδεμία δημοσίευση είχε πραγματοποιηθεί κατά τα επίμαχα έτη, όπως επιτάσσουν τα άρθρα 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33 ή 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 98/10, διότι, μεταξύ άλλων, η ERT δεν παρέσχε όλα τα σχετικά στοιχεία.

Επί των δικαστικών εξόδων

64. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

65. Στην παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή δεν ζήτησε την καταδίκη του αντιδίκου στα δικαστικά έξοδα και, ως εκ τούτου, ο κάθε διάδικος φέρει τα δικά του έξοδα.

Πρόταση

66. Προτείνω, επομένως, στο Δικαστήριο:

1) να αναγνωρίσει ότι:

- το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, μη εκπληρώνοντας την υποχρέωση για έλεγχο από ανεξάρτητο αρμόδιο φορέα της συμμορφώσεως των συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους και για δημοσίευση δηλώσεως περί συμμορφώσεως για το 1998 και το 1999, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 7, παράγραφος 5, της οδηγίας 97/33/ΕΚ και ότι
- το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, επειδή στην πράξη δεν εφάρμοσε ορθώς τις διατάξεις που θέσπισε για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 18, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 98/10/ΕΚ, όσον αφορά τον έλεγχο της συμμορφώσεως του συστήματος λογιστικής καταγραφής κόστους από την εθνική ρυθμιστική αρχή ή από άλλον αρμόδιο φορέα, ανεξάρτητο από τον οργανισμό τηλεπικοινωνιών και εγκεκριμένο από την εθνική ρυθμιστική αρχή, καθώς και όσον αφορά την ετήσια δημοσίευση δηλώσεως περί συμμορφώσεως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 18 της οδηγίας αυτής·

2) να υποχρεώσει τους διαδίκους να φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.